

Helyreigazítás

2008/6. számunkban **Horváth Csaba** tagtársunk köszöntésében sajnálatos hibát vétettem, amennyiben nyugdíjazásának dátumaként 1989-et írtam 1998 helyett. Ennek megfelelően három helyett tizenkét évig volt műszaki vezérigazgató-helyettes, és nem 56, hanem 65 éves korában ment nyugdíjba. A sajnálatos számcsereért elnézést kérek.

Lengyel Károly felelős szerkesztő

85. születésnapját ünnepelte

Dr. Dworák József

1924. február 22-én született Budapesten. Iskoláit is itt végezte, 1942-ben a Zrínyi Miklós Reálgimnáziumban érettségizett. Érettségi után a Weiss Manfréd Acél- és Fém-művek Rt. Vasöntödéjében kapott állást műszaki tisztviselői beosztásban. Még ebben az évben beiratkozott a Pázmány Péter Tudományegyetem jogi karára.

1944-ben Ausztriába került, a DB (Daimler Benz) repülőgépmotorok gyártásánál dolgozott. 1945 októberében amerikai fogságból kerül haza. 1948-ban jogi és államtudományi doktorátust nyer, és visszasikerül a Weiss Manfréd Rt.-hez, amely később Rákosi Mátyás Vas- és Fém-művek elnevezést kapott. Itt előbb könyvelőként, rövid ideig beruházási fejlesztőként dolgozott. 1951-től a Fém-mű rézkohászati gyárában technikus, majd üzemvezető lett a réz-elektrolízis üzemben.

1963-ban a Kohó- és Gépipari Minisztériumba kerül, ahol a kohászati fejlesztéseknél működik közre, később az Országos Hulladékhasznosítási Program koordinálásában vesz részt. Közben 1968-ban kohómérnöki oklevelet szerez. 1985-ben vonul nyugdíjba. Egyesületünknek 1955-től tagja.

Kotán László okl. kohómérnök 1924. február 2-án a ma Szlovákiához tartozó Sajógömörön született.

1946-ban kezdett dolgozni az Ózdi Kohászati Üzemek Fi-

nomhengerműjében, ahol előbb művezető, majd diszpécser lett. Közben az Ózdi Kereskedelmi Gimnázium esti tagozatán érettségi bizonyítványt szerzett.

Kohómérnöki diplomáját a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetemen 1959-ben kapta meg. Ezt követően üzemmérnök-ként, majd technológusként dolgozott. 1964-től a finomhengermű főtechnológusa, 1971-től a gyárrészleg főmérnöke. Ma is szívesen emlékezik vissza az ott végzett sokéves munkájára.

1976-tól a technológiai kutatási főosztály technológusaként a hengerművek műszaki, technológiai problémáival, az ehhez kapcsolódó kutatásokkal és kísérletekkel foglalkozott 1984-ben történt nyugdíjazásáig. Munkájáért több ízben Kiváló Dolgozó kitüntetést kapott. Egyesületünknek 1961 óta tagja.

80. születésnapját ünnepelte

Czeke Aristid 1929-ben Poprad-Tatry-ban született. 1948-ban Sárospatakon érettségizett, majd Sopronban szerzett oklevelet 1952-ben.

Nyári gyakorlatokon megfordult az Óbudai Gázgyárban, az ózdi acélműben és a Tatabányai Alumíniumkohóban. Diplomájának megszerzése után szakmai pályafutását is ez utóbbiban kezdte, itt sikeres munkája az anódszénalak lebegő állapotú égetéses feldolgozása volt.

Egészségének állapota miatt került a KITI-be tervezőnek, ahol egyik fő munkája a Budafoki Zománcédenygyár kemencéinek átállítása volt pakurafűtésre.

Racionalizálás következtében a VKV budapesti központjába került, ahol tűzálló falazatokkal kapcsolatos kutatás-fejlesztési és kísérleti munkákban vett részt. Kiemelkedő volt ezek között a Siemens-Martinkemencék boltozatainak építéskor és felújításakor az acélszerkezetű zsaluzatok és bázikus regenerátortéglák alkalmazása révén elért költségsökkentés. Ebben az időben szakértőként három hónapon keresztül felügyelte a garamszentkeresztli alumíniumkohó öntödéjében levő négy kemence tűzálló falazatának építését.

Áthelyezéssel került generáltervezőnek az ALUTERV budapesti központjába. Kiemelkedő munkája volt az alumíniumipar olvasztókemencéinek átállítása pakuráról földgáztüzelésre, amiért 1968-ban tervezői nívódíjban részesült. Angol és orosz nyelvtudásával eredményesen felügyelte a magyar alumíniumipari kemencék létesítését és üzemét szerte a világban.

E témakörben számos előadást tartott Csehszlovákiában, az NDK-ban és a Szovjetunióban, valamint a miskolci egyetemen. Kivette részét a recski rézérc feldolgozásának előkészítő munkálataiból a számos külföldi kohászati üzemben szerzett tapasztalata alapján. Projektmenedzserként és vezető tervezőként eredményesen irányította egy amerikai vállalkozás szaktervezőinek munkáját. 1989-ben vonult nyugállományba.

Kovács László Sopronban született 1929. május 15-én. A soproni egyetemen 1952-ben szerzett technológus kohómérnöki oklevelet. Ezután a meginduló öntőipari technikusoképzésben

tevékenykedett mint mérnök tanár Sopronban, majd Csepelen. 1962-től a Vasipari Kutató Intézetben tudományos főmunkatársként a vas- és acélöntvénygyártással kapcsolatos kutatással és fejlesztéssel foglalkozott, számos új berendezés és technológia bevezetésében vett részt. Igazságügyi szakértői tevékenységet is folytatott, közreműködött a szabványosításban. 1990-ben nyugdíjba vonult, ezután másfél évig az Öntödei Múzeum könyvtárosa volt.

Hazai és külföldi rendezvényeken, a Mérnöktoábbképző Intézetben számos előadást tartott. Hét könyv szerzője, illetve társszerzője. Hazai és külföldi folyóiratokban, periodikákban sok publikációja jelent meg, nyugdíjas korában elsősorban öntésettörténettel foglalkozik.

Egyesületünknek 1960 óta tagja. Négy éven át az oktatási bizottságot vezette, részt vett több szakcsoport és bizottság munkájában. Közreműködött számos egyesületi rendezvény és az 1978. évi nemzetközi öntőkongresszus szervezésében. 1974-től a BKL Öntöde segédszerkesztője, szerkesztője, majd főszerkesztője a lap

megszűnéséig, 1991-ig. Ezután hét évig a BKL Kohászat öntészeti rovatának egyik vezetője volt. Egyesületi kiadványokat is szerkesztett, például az évenként megjelent Öntészeti zsebkönyvet.

Szakmai és egyesületi munkája elismeréseképpen több minisztériumi és egyesületi kitüntetésben részesült, 1988-ban MTESZ-díjat kapott, 1991-től az OMBKE tiszteleti tagja.

Majkut Albert

aranyokleveles kohómérnök 1929. április 6-án Rozsnyón született. Alapfokú iskoláit is itt végezte, majd a Premontrai Gimnázium tanulója lett. A 6. osztályt a miskolci Fráter György Gimnáziumban fejezte be 1945-ben, a 7. és 8. osztályt az ózdi Állami Gimnáziumban, ahol 1948-ban érettségizett. Családját 1948 decemberében a „magyar-szlovák lakosságcsere” keretében Sopronba telepítették.

1949-ben az Ózdi Kohászati Üzemekben kezd dolgozni mint vegyipari tanuló, vegyelemző, majd mint gyakornok az acélműbe kerül. A Műszaki Ellenőrzési Főosztály dolgozója, az acélműnél MEO csoportvezető, a nagyolvasztónál MEO részlegvezető, a finomhengerműben ugyancsak MEO részlegvezető volt 1952-60 között. 1962-ig a vállalati diszpécser szolgálatnál dolgozott. Közben a miskolci Nehézipari Műszaki Egyetem kihelyezett esti tagozatán tanult és 1956-ban kohómérnöki oklevelet szerzett. 1961-63 között pedig elvégzi a kohóipari-gazdaságmérnöki szakot.

1962-ben a diósgyőri Lenin Kohászati Művekhez helyezik át, ahol a nagyolvasztónál üzemmérnökként kezd dolgozni. Ezt követően technológus, műszaki osztályvezető, kohóüzem-vezető, gyárrészlegi főmérnök, s 1986-tól 1988-ig, nyugdíjba vonulásáig gyárrészlegvezető. Szakmai munkájáért Kiváló Kohász és Kiváló Munkáért miniszteri kitüntetésben részesül, s megkapja a Kiváló Újító kitüntetés arany fokozatát. Az OMBKE-től 40 és 50 éves tagságáért Sóltz Vilmos-emlékérmet kap. 1956 óta egyesületi tag.

Molnár Nándor aranydiplomás okl. fémkohómérnök 1929. február 17-én született. 1948-ban a veszprémi piarista gimnáziumban érettségizett, majd 1953-ban a Nehé-

ipari Műszaki Egyetemen fémkohómérnöki diplomát szerzett.

Első és utolsó munkahelye a Maszobal Rt., ill. jogutódja, a MAT volt, amelynek 1952-től volt ösztöndíjasa. Az ajkai alumíniumkohóban üzemmérnökként kezdett dolgozni, később üzemvezető, 1962-től műszaki osztályvezető lett.

Elsőként tervezte meg az országban Ajkán a 45 kA-es, blokkanos kádszerkezetet. Tevékenyen vett részt az ajkai kohó intenzifikálásának kísérleti és megvalósítási munkáiban, valamint a nehéz fizikai munkák gépesítésében. Irányította az alumínium kokillaöntési kísérleteket, ez a kísérleti üzem lett a mai Le Belier Formaöntő Rt. csírája. 1971-ben a Tatabányai Alumíniumkohó műszaki igazgatójának nevezték ki. Itt a kohó és az öntőde termelésbővítésének munkái mellett megtervezte és üzembe helyezte a 100 kA-es, elektronikusan vezérelt, blokkanos, gerendás kéregtörésű elektrolizáló kemencét.

Sokat foglalkozott a kohómérnök-utánpótlással az egyetemi hallgatók konzulenseként. Munkája elismeréseként többször részesült vállalati és minisztériumi kitüntetésben. 1988-ban rokkantsági nyugdíjba került. Azóta a szellemi és fizikai munkától kényszerű visszavonulásban szülővárosában, Ajkán él. Egyesületünknek 1949 óta tagja.

Dr. Szabó Lajos Sajóvelezden született 1929. április 9-én. Tanítója javaslatára a sárospataki főgimnáziumba került, érettségi után a debreceni orvostudományi egyetemen felvételizett. Orvosi diplomát 1954-ben szerzett. Két munkahelyen dolgozott 1993-ban bekövetkezett nyugdíjazásáig.

Első munkahelye az ózdi járási kórház szülészeti, nőgyógyászati osztálya volt, szakorvosi megbízással. 1960 októbertől a Salgótarjáni Kohászati Üzemekben üzemi orvosként, majd üzemi főorvosként tevékenykedett. Munkája során megbízott megyei üzemi főorvosként a fejlődő üzemi orvosi hálózat szervezője volt az iparban és a mezőgazdaságban. Így került kapcsolatba a bányászati és kohászati üzemekkel,

ahol elismert orvosi tevékenységet folytatott. Kiváló Orvos kitüntetését is ennek a munkának köszönheti.

Nyugdíjazása után nyolc évig önkormányzati képviselőként közéleti munkát végzett. Aranydiplomáját 2004-ben kapta meg. Jelenleg nyugdíjas munkavállaló a megújult üzemorvosi feladatok ellátásában. A kulturális munkában is elismert szerepe van. Egyesületünknek 2003 óta tagja.

75. születésnapját ünnepelte

Dr. Mihalik Árpád

1934-ben született Nyíregyházán. Ott végezte az elemi és középiskolát. 1952-ben érettségizett és még az évben megkezdte tanulmányait a Rákosi Mátyás Nehézipari Műszaki Egyetem Kohómérnöki Karán, ahol 1958-ban szerezte meg vas- és fémkohómérnöki oklevelét.

Végzés után az egyetem Fémkohászattani Tanszékén kezdte meg műszaki pályafutását. Egy évig gyakornok, 1964-ig tanársegéd, majd adjunktus 1994. évi nyugdíjba vonulásáig. 1977-ben avatták doktorrá.

Az oktatásban fő tématerülete az elméleti kohászattan volt, amellyel kapcsolatos jegyzetek, könyvrészletek írásában is részt vett. Társszerzője a több kiadásban is megjelent, Horváth Zoltánnal és Sziklavári Károlyllyal írt nívódíjas Elméleti kohászattan című tankönyvnek, valamint a Sziklavári Károlyllyal írt, több évtizedes tapasztalatot összefoglaló Kémiai metallurgia példatárnak.

Folyamatosan részt vett a tanszéken folyó kutató- és szervezőmunkákban.

Utolsó aktív éveiben oktatta a könnyűfém-metallurgia című tárgyat, és egy új – fém- és fémtartalmú hulladékok újrafeldolgozása – tantárgy anyagát állította össze és írt belőle egyetemi jegyzetet. E tárgy nyugdíjazása után is még több évig előadta a környezetvédő ágazatos kohómérnök-hallgatóknak.

Összességében tíz tankönyv, illetve egyetemi jegyzet, 14 oktatási segédlet, 30 szakcikk, 15 szakmai előadás szerzője illetve társszerzője, szerzőtársa a Műszaki Értelmező Szótár sorozat többnyelvű Fémkohászat kötetének, valamint az EU Leonardo da Vinci programja támogatásával készült és az interneten hozzáférhető, többnyelvű kohászati értelmező szakszótárnak.

Sütő Zoltán Felnémeten született 1934. március 1-jén. Az általános iskola befejezése után az akkor alapított Kohóipari Technikumba került Miskolcra.

Munkáját a Dunai Vasmű nagyolvasztóműjében kezdte mint üzemtechnikus. Az I. és II. számú nagyolvasztó indulása után főgázkezelőként, majd metallurgusként, üzemvezető-helyettesként, a salaküzem vezetőjeként és újra metallurgusként dolgozott. Közben üzemmérnöki diplomát szerzett a Dunaújvárosi Főiskolán, ami után üzem- és munkaszervezői feladatokat látott el. Mellette üzem-szervezői és önálló értékelemzői diplomát kapott, így a továbbiakban üzem-szervezőként és önálló értékelemzőként dolgozott 1993. évi nyugdíjba vonulásáig.

Az OMBKE-nek 1953 őszétől tagja, mint a dunaújvárosi helyi szervezet egyik alapítója. 1967-ben megválasztották a helyi szervezet szervezőtitkárának, ezt a funkciót öt év megszakítással 2004. március 4-ig látta el. Munkája eredményeként is 130-ról mintegy 400 főre gyarapodott a létszámuk, s lettek az egyesület egyik legnagyobb helyi szervezete.

Rendszeressé tették a klubnapos foglalkozásokat, beindították a Delta-klubot, és évente egy-két szakmai kirándulást szerveztek a hazai kohászati üzemekbe. Aktív részese és szervezője volt sok helyi és országos szakmai konferenciának, közte az Anyag-, energia- és környezetgazdálkodás a vaskohászatban címűnek. Egyik fő szervezője volt a somogyfajsi Honfoglaláskori Emlékhely létrehozásának, üzemeltetésének és az itt tartott konferenciáknak.

Aktív szervezője és tagja volt a Dunaújvárosi és a Fejér megyei MTE SZ elnökségének.

Tokár István 1934. február 13-án Sárospatakon született. Elemi iskoláit is ott végezte, majd a miskolci Kohóipari Technikumbajárt. Felsőfokú tanulmányait a Kijevi Politechnikai Intézet Kohász Karán folytatta, ahol 1958-ban vörös diplomát kapott.

Szakmai tevékenységét a Kőbányai Vas- és Acélöntödében gyakornokként

kezdte, majd üzemmérnöki, egy év elteltével technológusi beosztást kapott az acélöntödében.

1961. június 1-jével az akkor alakuló Gépipari Technológiai Intézetbe került át-helyezéssel. Először iparpolitikai döntéselőkészítő anyagokat készített a KGM részére, majd 1963-tól bekapcsolódott az öntéstechnológiai kutatás-fejlesztési feladatok megoldásába. Kezdetben a viasz-mintás precíziós öntés és a keramikus formázás fejlesztésével foglalkozott, majd vezette az öntödei formázás területén a korra jellemző ún. importkiváltó segédanyagok (formaleválasztó anyagok, fényeskarbonképzők, formabevonatok, vízüveges kötőanyagok és lazítók) kidolgozását, és szervezte azok gyártását. Ebben az alkotói körben dolgozta ki a folyékony vas salakolására országosan használt anyagát is. Munkája eredményét társszerzőkkel együtt kidolgozott 19 magyar találmány fémjelzi.

1968. június 1-jével kinevezték a KÖVAC főmérnökének. Ezt a megbízatást 1971. május 1-jéig látta el, majd visszatért a GTI-be és folytatta kutató-fejlesztő tevékenységét 1992. március 1-jén bekövetkezett nyugdíjazásáig.

Szakmai tevékenysége során 41 publikációnak volt szerzője vagy társszerzője. Írt technikai tankönyvet, társszerzője az Öntészeti kézikönyvnek és az Öntészet c. műszaki értelmező szótárnak.

Nyugdíjasként az általa alapított Castorg Kft.-ben dolgozik.

70. születésnapját ünnepelte

Dr. Hanák János okl. kohómérnök 1939. március 12-én született Újgalambos-pusztán. Általános iskolai tanulmányait a galambos-pusztai iskolában végezte, a középiskolait Dunaújvárosban (akkor Sztálinváros) a Kerpely Antal Kohóipari Technikumban fejezte be 1957-ben.

A technikum elvégzése után két évig a Dunai Vasműben a kohónál dolgozott a bunkersoron. Elegymesteri beosztásból ment vállalati ösztöndíjjal Miskolcra a Nehézipari Műszaki Egyetem Kohómérnöki Karára, ahol 1964-ben szerzett alakítás-technológusi diplomát. Az egyetemen bekapcsolódott a Verő József és Káldor Mihály professzorok által vezetett egyetemi

kutatómunkába. Kutatómunkát azóta is folyamatosan végez. A hidegen hengerelt lágyacélok újrakristályosodásának vizsgálata témában benyújtott doktori disszertációját summa cum laude eredménnyel védte meg, s 1980-ban avatták egyetemi doktornak az NME-n. A műszaki tudomány kandidátusa fokozatot 1989-ben nyerte el a szerkezeti acélok tulajdonságainak javítása mikroötvözéssel és a gyártási jellemzők tudatos változtatásával tárgyú értekezés megvédésével. 2007-ben Budapesten EU-jogú UT2 képesítést kapott.

Az egyetem elvégzése után 1964–1991 között különböző beosztásokban dolgozott a Dunai Vasműben. Volt üzemmérnök, a spirálcsőüzemben műszakvezető, ónozóüzem-vezető, hideghengerműi technológus, a hengerművek vezetőtechnológusa, 1976-tól 1991-ig a Dunai Vasmű főtechnológusa. Közben 1982–84 között a Dunaújvárosi Főiskolai Alakítástechnológia Tanszékének vezetője volt. A Vasműben töltött utolsó öt évben mint gyártástechnológiai főmérnök vezette az integrált kohászati vállalat főmetallurgia, főtechnológia és kutatási egységeit. Számos új üzem felépültével a Dunai Vasmű fejlődésének második legnagyobb szakasza esik erre az időre. Összesen 64 új termék kifejlesztését irányította, hat közülük vásári díjat kapott. Pl. a DX65 vásári nagydíjas spirálisan hegesztett acélcsőből épült meg a budapesti gázkörvezeték.

1991 első félévében az Ózdi Kohászati Üzemek elnök-vezérigazgatója volt. 1991–1994 között a kanadai Hatch Associates Ltd. főmunkatársa. 1994-ben megalapította a Metcons Kutató-, Fejlesztő és Tanácsadó Kft.-t, amelynek keretében saját erőből, zöldmezős beruházással személygépkocsi-kipufogórendszereket gyártó üzemet épített. Ennek volt ügyvezető igazgatója 2005. évi nyugdíjba vonulásáig.

Az OMBKE-nek 1964-től tagja. 1987–96 között a Hengerész és a Képlékenyalakító Szakcsoport elnöke. Jelentős a hazai és nemzetközi publikációja. Kigondolta és 1996-ra Balatonszéplakra megszervezte az első Európai Hengerész Konferenciát. 1985 óta az MTA Metallurgiai Bizottság tagja.

Számos alkalommal nyerte el a Kiváló Ifjú Mérnök és a vállalati Kiváló Dolgozó kitüntetését. Birtokosa a Kiváló Újító és a Kiváló Felaláló arany fokozatának és az MN Minisztertanácsa Kiváló Munkáért kitüntetésének. Eredményes munkáját az OMBKE Egyesületi plakett kitüntetéssel is elismerte.

Koltayné Tátrai Ildikó
1939. április 11-én született Budapesten. Iskoláit Budapesten végezte, tervstatistikusi, képesített könyvelői, gyors- és gépírói valamint beruházási ügyinté-

zői végzettsége van.

1954-ben kezdett dolgozni mint gyors- és gépíró, titkárnő. A bányászattal és kohászattal 1974-ben, a Kogéptervhez történt elhelyezkedése után találkozott. Itt a "K"-irodán az akkor jól működő kohászati vállalatok beruházási munkáival foglalko-

zott itthoni és az ausztriai cégeknél. A külföldi munkákhoz kiutazó tervezőirodai dolgozók utazási ügyeiért volt felelős.

Sok éven keresztül rendszeresen szervezte, rendezte és bonyolította külföldi cégek magyarországi bemutatkozásait, szimpóziумait a helyiség kiválasztásától a vendéglátásig és a pénzügyek rendezéséig mindent.

Az évente megrendezett Budapesti Nemzetközi Vásáron éveken át az egyik intézője, mozgatója, koordinátora volt a Kogépterv pavilonjában berendezett kiállításnak és rendezvényeinek.

A Kogéptervnél dolgozó OMBKE-tagok tevékenységét, rendezvényeit szervezte

az egyesülettel összhangban és tartotta a kapcsolatot a titkársággal. Ennek köszönhetően több éven át az OMBKE különféle nemzetközi és hazai rendezvényein meghívott szervezőként, rendezőként dolgozott.

Az Országos Magyar Bányászati és Kohászati Egyesület Vaskohászati Szakosztályának 1987 óta tagja. A szakosztály munkájában is jelentős tevékenységet végzett, ezért 2007-ben Egyesületi oklevél kitüntetést is kapott.

Jelenleg az OMBKE Vaskohászati Szakosztály budapesti helyi szervezetének vezetője tagjaként végez egyesületi munkát.

Vingli Károly (1947–2009)

Vingli Károly 1947-ben született Nádassdladányban. Általános iskolába is ott járt, majd 1961-ben a Székesfehérvári József Attila Gimnáziumban kezdte meg középiskolai tanulmányait. Szerette a sportot, versenyszerűen röplabdázott az iskolai csapatban és a Székesfehérvári Volán SE-ben.

Érettségi után a Dunaújvárosi Felsőfokú Kohóipari Technikumba (DFKT) került, ahol szorgalmas, jó eszű, nyílt, segítőkész barátoknak ismerték meg évfolyamtársai. Végzés után kohóipari szaktechnológusi diplomával a zsebében az Inotai Alumíniumkohóba ment dolgozni. 1970-ben is ide tért vissza két év sorkatonai szolgálat után. Ekkor lett tagja az OMBKE-nek.

A Felsőfokú Kohóipari Technikum főiskolává válását követően újból iskolapadba ült, kohász üzemmérnöki diplomát szerzett. Szakmai élete ekkortól még jobban összekapcsolódott az alumíniumkohászattal és öntéssel, később a bronzformaöntéssel is, amikor a Csepeli Fémmű Székesfehérvári Nehézfémöntödébe került. Itt programozó diszpécseri, művezetői, üzemvezetői beosztásokban dolgozott a folyamatos rúd-cső öntőműben, a tömbösítő és a héjúzemben.

A 90-es évek elején néhány öntödei kollégájával közösen alapítottak egy magánöntödét. Sok sikeres év után végül a társak nem tartottak ki mellette, és egy kis idő után Ő is úgy határozott, hogy kivonul az üzletből.

Visszament Inotára dolgozni a MAL-MWK német-magyar vegyes tulajdonú öntödébe. Járműipari alumíniumöntvényeket gyártottak a német piacra. A technológiát a németorszá-

gi anyacégnél tanulta be, a gépek magyarországi telepítése, beüzemelése részben az Ő irányításával történt. Az üzem műszaki vezetőjeként a beruházások és technológiai fejlesztések felelőse volt. Az üzem megszűnése után még több éven keresztül dolgozott egy magánöntödében, ahol alumíniumhulladékot dolgoztak fel és tömbösítettek.

A kohászat és öntészet mellett szülőfalujának történelme is nagyon érdekelte, különösen a település ékessége, a Nádasdy-kastély. Nádasdy Ferenc 1991-ben jött vissza Magyarországra, és az általa létrehozott alapítvány segítségével megkezdődött a kastély felújítása. Aelnökként Karcsi ekkortól vállalt komoly szerepet az alapítványi munkában és a kastély újjáépítésének szervezésében, a történelmi hagyaték felkutatásában. Ebben a minőségében teljesen azonosult az alapítvány célkitűzéseivel: a kastélyépület keretein belül létrehozni egy tudományos-kulturális központot, amely az ember, a természet, a kultúra és az egészséges élet, a társadalom négy alappillére szoros kapcsolatát hirdeti. Sok-sok tudományos előadás, beszélgetés, kulturális esemény – amelynek szervezésében nagy részt vállalt –, hirdette Nádasdladány nevét a világban, elindítva a fejlődést az ember és a környezet harmóniája felé.

Tevékeny életét szakította meg a halál, 2009. február 17-én vettek tőle végső búcsút és kívántak utolsó Jó szerencsét! rokonai, barátai, iskolatársai és tisztelői a nádassdladányi temetőben.

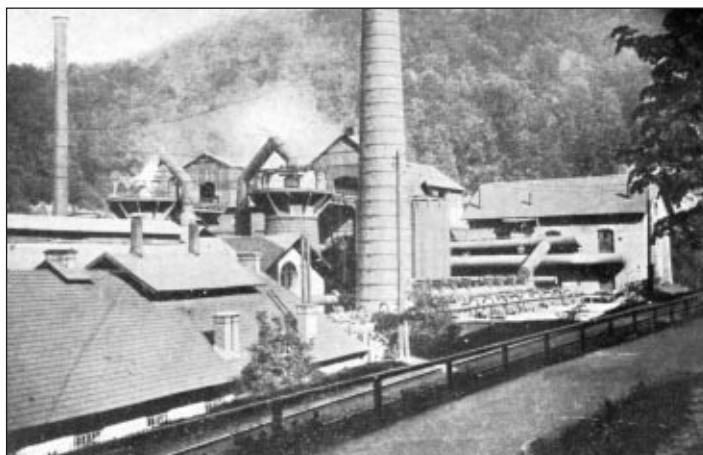
Nyugodjál békében!

Vadász József

Szemelvények kohászatunk múltjából

Resicabánya (Resica, románul Reșița, németül Reschitza)

A bánsági hegyvidék gazdag nyersanyaglelőhelyeit kiaknálandó, a bécsi kamara 1769-ben határozta el, hogy Resicán vasfeldolgozó üzemeket épít. 1771. július 3-án már működött az új üzem két nagyolvasztóval, formázóműhellyel és kovácsműhellyel. Egyenesen a nagyolvasztóból öntötték a kályhalapokat és más öntvényeket, ezenkívül kerékvasakat, kocsiengelyeket, mezőgazdasági és háztartási eszközöket, szeget, szerszámokat, de még ágyúgolyót is gyártottak.

Resica, 1908 (A Magyar Olajipari Múzeum gyűjteményéből)

1845 után átgondolt fejlesztések, beruházások indultak. Új gyárok létesültek, 1848-ban három 36 láb magas kohó, daruval, láng- és kupolókemencével felszerelt öntőműhely, színesfémöntöde épült. Volt három kovácsműhely, a kavaróműhelyben pedig 14 kemencében állítottak elő kavartvasat. De volt sínek előállítására szolgáló hengermű és tíz különböző kaliberfúróval felszerelt ágyúgyár is. Az abszolutizmus idején tovább épült az üzem, már 36 kavarókemencével rendelkezett, s növelték a hengermű kapacitását.

A korszerűsítés 60 000 forintot emésztett fel, s mivel az osztrák császárság amúgy is pénzügyi gondokkal küzdött, 1855-ben a bánsági bányákat, kohókat, erdőket eladták egy francia-osztrák tőkéscsoportnak, mely a vasútépítések jogát is birtokolta a Habsburg Monarchiában. A cég a „Császári és Királyi Szabadalmazott Osztrák Államvasút-társaság” nevet viselte, a kiegyezés után vette fel az „osztrák” mellé a „magyar” jelzőt is. Rövidesen a történelmi Magyarország legnagyobb ipari komplexumává nőtte ki magát, óriási területtel, erdőkkel, bányákkal, gyárral, vasútvonalakkal, utakkal, szőlőültetvényekkel rendelkezett.

Hatalmas beruházások következtek, 1868-ban és 1875-ben 4-4 Bessemer-konvertert telepítettek, s évente 30 000 tonna vastuskót állítottak elő kizárólag vasúti sínek gyártására. 1880-ban és 1893-ban új nagyolvasztókat építettek, amiket egy évi 30 000 tonna kapacitású koksizólómű látott el koksszal. Az első két martinkemencét 1876-ban állították üzembe, 1881–1882-ben újabb kettőt építettek, így 1896-ban 30 000 tonna martinacélt állítottak elő. Az 1889-ben megépült tégelyacélmű évi 1000 tonna minőségi acélt biztosított.

Hengerművek épültek és nagy, modern gépekkel felszerelt csarnokok. A 19. század végére a hengerművek teljesítménye megközelítette az évi 50 000 tonnát, az öntödéé a 4 200 tonnát. Tűzállótéglagyárának évi termelése pedig 500 tonna volt.

A resicai művek egyik fontos részlege volt a hídgyár, mely először vasúti, majd közúti hídszerkezeteket is gyártott, elsőknek a szegedi Tisza-hídat. A resicai gépgyárban 1872–1873 között építették meg a történelmi Magyarország első mozdonyait is, melyek a Resicza, a Bogsan és a Hungária névre hallgattak. A Hungáriát Bécsbe is elvitték az 1873-as világkiállításra.

Az első világháborút követően az új államhatalom 1920. február 13-án létrehozta a többségében román érdekeltségű új vállalatot, az Uzinele de Fier și Domeniile Reșița-t (Resicai Vasüzemek és Uradalmak Rt.). A hatalmas állami megrendelésekre alapozva új fejlesztésekre, korszerűsítésekre, új beszerzésekre került sor. A válság éveitől újjaépítették a nagyolvasztókat, s 1942-ben termelésük meghaladta a 100 000 t-át. 1934–1935 között új koksizólóművet építettek, s a hat darab 33 tonna kapacitású martinkemence mellé 1937-ben megépítették a hetediket is. Hatalmas, 11 200 m²-es csarnok épült a mozdonyok gyártására. Az U.D.R. Románia legnagyobb vállalatává vált. Resicai gyáraiban 1935-ben 85 998 személyt foglalkoztatott.

1948. június 11-én a Resicai Műveket is államosították és kiemelt szocialista vállalat lett. Tovább folyt a gőzmozdonygyártás, beindult a dízelmotorok és a turbinák gyártása. 1957-től dízelmozdonyok gyártását kezdték meg. A régi-ek helyére új üzemcsarnokokat építettek, mára nem maradt egyetlen régi csarnok sem.

Az 1980-as évektől kezdve mind jobban rányomta bélyegét Resicára is a válság. A rendszerváltás és többszöri tulajdonosváltás után az új, orosz tulajdonos megindította a termelést, korszerűsítéseket végzett, de az új üzem vélhetően már nem fog olyan jelentőséggel bírni, mint amilyennel a 19. és 20. század fordulóján bírt.

A IX. Bányászati, Kohászati és Földtani Konferencia, Buziásfürdő, 2007. márc. 29. – ápr. 1. kiadványának 25–28. oldalán található ismertető (szerző: dr. Jancsó Árpád) rövidített, szerkesztett változata. További információ található többek között Kladiva Ottmár: A Hegyi Bánság ipartörténete. BME OMIKK 2006 CD-lemezen. (L. K.)